

Százéves az egyetemi könyvtár: tudna mit mesélni, ha beszélne (DEENK)

© Fotó: unideb.hu

Debrecen – Centenáriumát, megalapításának 100. évfordulóját ünnepli idén a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtára (DEENK).

Az intézmény mára már bonyolult és összetett feladatokat lát el: felsőoktatási, nemzeti gyűjtőkörű és egyben nyilvános könyvtár is. 2011 óta viselheti a rangos Minősített Könyvtár címet, és még idén pályázik a Könyvtári Minőségi Díjra. De a jelentős eredményekhez hosszú út vezetett.

Cs. *Varga Antal* személyében 100 éve, 1916 márciusában nevezte ki *Jankovich Béla* vallás- és közoktatásügyi miniszter az egyetemi könyvtár megszervezésére az intézmény első könyvtárörét. A hajdúböszörményi születésű, jogi végzettségű *Csige Varga Antal* megbízott könyvtárigazgatóként 1921. január 21-ig látta el feladatát, ekkor felmentették állásából.

A könyvtár kétéves előkészítés után nyílt meg az olvasók előtt 1918 májusában mintegy tízezer kötetrel a Simonffy utca 2/b-2/c. számú bérház második emeletén. Az állomány 15 évig gyarapodott az akkori ideiglenes helyen.

„Az egyetemi könyvtáraknak általában, Debrecenben pedig kiváltképpen két cél elérésére kell törekedniük: az egyetemi oktatás eredményes támogatására és a tudományos ismeretek minél szélesebb körben való terjesztésére” – határozta meg az egyetemi könyvtár feladatát még 1924-ben *Szabó György*, az intézmény későbbi igazgatója. A kötetek száma az 1928–29. tanév végére meghaladta a 40 ezret. A könyvtár sorsának is fontos állomása lett a Főépület átadása.

A *Korb Flóris* tervei alapján megvalósított központi épületben a könyvtár kiemelt helyet kapott. Az akkorra már 100 000 kötetet meghaladó gyűjtemény 1932-ben költözött végleges helyére, ahol 1938-ra elérte a 200 000-es nagyságrendet, vagyis 10 év alatt ötszörösére növekedett.

A világpolitika eseményei, a II. világháború kirobbanása a könyvtár történetében is tetten érhető. A honvédség a raktár több helyiségét is lefoglalta, akadályozva ezzel a kiszolgálást, amit 1943/44 telén fel is kellett függeszteni, mivel szünetelt a fűtés. 1944 márciusában a német megszállás alatt az egyetem központi épületének nagy részét lefoglalták hadi célokra. A könyvtárosok csomagolták, mentették a gyűjtemény nagy részét, amit sikerült megóvni a nagyobb károktól.

Az intézmény történetében fontos mérföldkő volt az 1952-es év, amikor megkapta a kötelesepéldány-

gyűjtés jogát és feladatát, így Magyarország második könyvtáraként részesedik a hazánkban megjelent valamennyi kiadvány egy-egy példányából.

A *Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtára* 2001. január 1-től központi szervezetenként hét egységben több mint 100 munkatárssal működik. Az állomány napjainkban már meghaladja a 6 millió egységet, legnagyobb része könyv és bekötött folyóirat, ami több mint 2 700 000 dokumentum.

Az Egyetemi és Nemzeti Könyvtár a ma már hagyományosnak számító helyben olvasás és kölcsönzés mellett számos modern szolgáltatást kínál, ami az olvasók számára a világ bármely pontjáról elérhető. A könyvtár működteti az intézmény tudományos publikációit, hallgatói dolgozatait és oktatási anyagait archiváló digitális tárhelyet, a *Debreceni Egyetem Elektronikus Archívumát* (DEA), valamint az itteni kutatók munkásságát bemutató profil-adatbázist, az iDEa Tudósteret is. Az ezekből származó hiteles kutatási adatok szol-

gáltatása mostanra a DEENK egyik legfontosabb feladatává vált, amivel nagymértékben járul hozzá az egyetem tudományos teljesítményének széles körű megismertetéséhez is.

A DEENK ősszel ünnepségsorozattal állít emléket az elmúlt 100 évnek, és egyben meg is nyitja a könyvtártörténet nagykönyvének újabb fejezetét.

– A könyvtár és az egyetem története egymástól elválaszthatatlan. Így volt ez a múltban és így lesz a jövőben is. A megemlékezés alkalmat teremt számunkra arra, hogy terveinket és céljainkat az elmúlt évszázad hagyományainak szellemében valósíthassuk meg a 21. században – mondta az *unideb.hu* portálnak Karácsony Gyöngyi főigazgató.

(Forrás: A Debreceni Egyetem története 1912–2012)

/Forrás: <http://www.haon.hu/szazeves-az-egyetemi-konyvtar-tudna-mit-meselni-ha-beszelve/3035018/>

(F. Iné)